

RUMSKIE NOWINY

PAŹDZIERNIK 2022 nr 10 (311) ISSN 1897-3620

bezpłatny biuletyn
informacyjny
Urzędu Miasta Rumi

Rowerzyści opanowali miasto

PLAC KASZUBSKI POWRACA
DO CZASÓW ŚWIETNOŚCI

str. 6-7

PRZEGLĄD MIEJSKICH
INWESTYCJI

str. 14-16

ZA NAMI JUBILEUSZOWA EDYCJA FESTIWALU
KOMIKSOWEGO RUMIA COMIC CON

str. 8

**PIŁKARSKIE EMOCJE
NA EUROPEJSKIM POZIOMIE**
str. 12-13

SPIS TREŚCI

WYDARZENIA

- 3 Wydarzyło się w skrócie
- 4-5 Pierwszaki złożyły przysięgę w obecności dyrektorów i przedstawicieli władz miasta
- 10-11 No to jazda! Wspólnie promowali ekologiczny transport
- 21 Upamiętnili 83. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej

SPORT

- 12-13 Piłkarskie emocje na europejskim poziomie

KULTURA

- 8 Za nami jubileuszowa edycja festiwalu komiksowego Rumia Comic Con
- 9 Literackie zakończenie lata z biblioteką
- 9 „Co w trawie piszczy” – wystawa, która wywoła dziecięcy uśmiech
- 17 Kolejna wystawa plenerowa w Rumi. Autorami zdjęć są mieszkańcy
- 18 Kultura zeszła na psy, czyli spacer socjalizacyjny przy MDK-u
- 19 Lokalni artyści zapraszają na wystawę pt. „W Krainie Baśni”

INWESTYCJE

- 6-7 Plac Kaszubski powraca do czasów świetności
- 14-16 Przegląd miejskich inwestycji

SPRAWY SPOŁECZNE

- 19 Małżeństwo z 50-letnim stażem otrzymało prezydenckie medale
- 20 Zabytkowy cmentarz może zyskać nowe oblicze

SAMORZĄD

- 22 Ustawa metropolitalna dla Pomorza od dwóch lat w sejmowej zamrażarce

EDUKACJA

- 24 Rusza pilotażowy program edukacji ekologicznej

HISTORIA

- 25 Dawny kamienny drogowskaz

OGŁOSZENIA

- 21 Wstąp w szeregi ZHR-u
- 23 Straż Miejska w Rumi prowadzi nabór na stanowisko aplikanta
- 23 Co słysać w „Dolinie Redy i Chylonki”? Wyrzucanie jedzenia
- 25 Dołącz do orkiestry dętej!
- 26-27 Kalendarz imprez
- 28 Koncert z okazji Rumskiego Dnia Seniora

Pierwszaki złożyły przysięgę w obecności dyrektorów i przedstawicieli władz miasta

Zabytkowy cmentarz może zyskać nowe oblicze

3 WRZEŚNIA**AMERYKAŃSKIE KINO KRÓLOWAŁO W MIEJSKICH PARKACH**

Pokaz filmu pt. „Wojna z dziadkiem”, który odbył się 3 września w janowskim parku

Zakończyło się tegoroczne Kino Letnie w Rumi. Na plenerowym ekranie zagościły trzy amerykańskie komedie: „Nieznosny ciężar wielkiego talentu”, „Pies” oraz „Wojna z dziadkiem”. O doborze repertuaru zdecydowali mieszkańcy uczestniczący w internetowym głosowaniu. Dwa pierwsze tytuły zostały wyświetlone w drugiej połowie sierpnia na terenie parku Starowiejskiego. Trzeci z wymienionych filmów można było obejrzeć 3 września w janowskim parku. Na miejscu, jak co roku, oprócz plenerowego ekranu czekały również leżaki oraz popcorn – wszystko bezpłatnie.

Była to piąta edycja Kina Letniego w Rumi realizowanego w takiej formule. Organizatorami wydarzenia byli: Urząd Miasta Rumi, Miejski Dom Kultury w Rumi oraz Fundacja Dla Was.

4 WRZEŚNIA**REPREZENTOWALI RUMIĘ NA STADIONIE NARODOWYM**

Po dwuletniej przerwie tenis stołowy powrócił na największy stadion w Polsce. Wydarzenie „Pingpongowy PGE Narodowy” przyciągnęło ponad 1000 zawodników z całego kraju, którzy przystąpili do rywalizacji na blisko 90 stołach. Rumię reprezentowała grupa dzieci z Akademii Tenisa Stołowego „Małe Trójiasto” wraz z trenerem.

Tego dnia na Stadionie Narodowym można było także spotkać gwiazdy tenisa stołowego i zawodników naszej kadry narodowej: Natalię Partykę i Marka Badowskiego. Odbyły się również panele dyskusyjne dotyczące sędziowania, psychologii sportu, fizjoterapii czy ciekawostek dotyczących tej dyscypliny sportowej.

26 WRZEŚNIA**NA CO PRZEZNACZYĆ 1,5 MILIONA ZŁOTYCH? MIESZKAŃCY ZDECYDOWALI**

Mieszkańcy, którzy uczestniczyli w inauguracji tegorocznego głosowania

Od 12 do 26 września trwała walka o głos w rumskim Budżecie Obywatelskim 2023. Symbolicznej inauguracji głosowania dokonali w Klubie Integracji Społecznej „Zagórze” mieszkańcy będący przedstawicielami różnych grup społecznych i zawodowych: harcerzy, przedszkolaków, licealistów, rodziców, strażników miejskich, bibliotekarzy czy samorządowców. Każdy mieszkaniec mógł wytypować najlepsze jego zdaniem projekty, oddając głos w formie papierowej lub elektronicznej.

Ogłoszenie wyników nastąpi 11 października podczas uroczystej gali z udziałem autorów zwyciężskich pomysłów.

28 WRZEŚNIA**SPACEROWICZE MOGĄ POZNAĆ RUMSKICH PILOTÓW**

Aleję wzdłuż ulicy Żwirki i Wigury ozdobiła stała wystawa plenerowa zatytułowana „Kadeci, sportowcy, bohaterowie – rumscy piloci”. Na ośmiu planszach prezentowana jest historia Aeroklubu Gdańskiego i lotniska w Rumi. Spacerowicze mogą zapoznać się z sylwetkami wybitnych pilotów oraz słynnych gości rumskiego portu lotniczego.

Wystawa została przygotowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Rumi, a jej odsłonięcie stanowi otwarcie projektu „Skrzydła nad polskim Wybrzeżem – dzieje lotniska w Rumi-Zagórze”, na który jednostka pozyskała dofinansowanie ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm jutra”.

Kolejnym realizowanym w ramach projektu działaniem będą skierowane do uczniów warsztaty modelarskie, które rozpoczną się 8 października, natomiast zwieńczeniem przedsięwzięcia będzie dwudniowa konferencja tematyczna zatytułowana „Złot do morza”, zaplanowana na 13 i 14 października. W Stacji Kultura pojawią się wówczas historycy i pasjonaci przedwojennego lotnictwa, przygotowane zostaną także liczne atrakcje towarzyszące.

Stala wystawa historyczna, którą zamontowano przy ul. Żwirki i Wigury

Pocztę sztandarową uczestniczącą w ślubowaniu

Burmistrz Michał Pasieczny pasujący uczniów

Pierwszaki złożyły pr dyrektorów i przedsta

Uczniowie, którzy zadbał o oprawę artystyczną

Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 9
Daniel Hadam pasujący uczniów

Kilka tygodni temu ponad sześćset rumskich dzieci po raz pierwszy rozpoczęło rok szkolny. Najpierw pierwszaki otrzymały listowne zaproszenia, a później uczestniczyły w uroczystym ślubowaniu i pasowaniu na ucznia. W odbywającym się na hali MOSiR-u wydarzeniu, oprócz dzieci, wzięli udział także rodzice, dziadkowie, wychowawcy, dyrektorzy oraz przedstawiciele władz miasta.

Odbywające się 12 i 13 września uroczystości tradycyjnie już rozpoczęły się od występów scenicznych. Tym razem o oprawę artystyczną zadbał chór międzyszkolny pod kierownictwem instruktora MDK-u i dyrygenta Krzysztofa Brzozowskiego oraz uczniowie z Podstawowej Ekologicznej Szkoły Społecznej w Rumi, których przygotowały nauczycielki: Mariola Jurkiewicz oraz Agnieszka Reysowska-Szczepańska.

Następnie, po oficjalnym powitaniu i wprowadzeniu pocztów sztandarowych, miało miejsce wspólne odśpiewanie hymnu państwowego. Punktem kulminacyjnym programu było złożenie ślubowania. Pierwszaki przysięgały m.in. kochać ojczyznę, dbać o dobre imię szkoły, być przyjaciółmi roślin i zwierząt, a także swoim zachowaniem i nauką sprawiać radość innym.

— *Bardzo się cieszę, że wspólnie z mieszkańcami, w rodzinnym gronie, możemy uczestniczyć w tej pięknej i ważnej dla wszystkich uroczystości. Dzieci oficjalnie rozpoczynają jeden z najbardziej istotnych etapów w swoim życiu. Będą nawiązywać przyjaźnie, zdobywać wiedzę, przeżywać nowe doświadczenia, a później, mam nadzieję, dobrze wspominać te osiem lat spędzonych w szkole podstawowej* — powiedział **Michał Pasieczny**, burmistrz Rumi.

Po ślubowaniu przedstawiciele władz miasta oraz dyrektorzy placówek przystąpili do pasowania uczniów za pomocą ogromnych ołówek. W dowód oficjalnego wstąpienia do szkolnej społeczności wszystkie maluchy otrzymały okolicznościowe dyplomy, szkolne tarcze oraz ekologiczne gadżety, które zostały im wręczone przez miejskich ekobohaterów. Zwieńczeniem uroczystości było wykonanie pamiątkowych zdjęć, w tym grupowych fotografii.

Wiceburmistrz Ariel Sinicki pasujący uczniów

zysięgę w obecności wicieli władz miasta

Rumscy ekobohaterowie

Wiceburmistrz Piotr Wittbrodt pasujący uczniów

Świeżo pasowani uczniowie z utrzymanymi dyplomami

Pierwszego dnia ślubowań (12 września) pełnoprawnymi pierwszakami stały się dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Józefa Wybickiego, Szkoły Podstawowej nr 6 im. Aleksandra Majkowskiego, Szkoły Podstawowej nr 7 im. Karola Wojtyły oraz Szkoły Podstawowej nr 10 im. Jana Brzechwy.

Drugiego dnia ślubowań (13 września) głównymi bohaterami uroczystości były pierwszaki ze Szkoły Podstawowej nr 4 im. Janusza Korczaka, Szkoły Podstawowej nr 8 im. ks. Stanisława Ormińskiego, Szkoły Podstawowej nr 9 im. kpt. ż. w. Karola Olgerda Borchardta, Publicznej Szkoły Podstawowej Sióstr Salezjanek im. Świętej Rodziny, Szkoły Podstawowej Kreatywni oraz Podstawowej Ekologicznej Szkoły Społecznej.

Plac Kaszubski

powraca

Parking w centrum placu Kaszubskiego, który zostanie przeniesiony

W pierwszych miesiącach 2023 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Rumi wzbogaci się o nową filię – tak zwaną Bibliotekę Kaszubską. Otwarcie placówki, która zastąpi oddział mieszczący się przez wiele lat przy ulicy Kościelnej, będzie zwieńczeniem pierwszego etapu rewitalizacji placu Kaszubskiego. Realizacja szeregu inwestycji ma spowodować, że „serce Starej Rumi” stanie się jeszcze ważniejszą dla mieszkańców przestrzenią.

Powrót do korzeni

Plac Kaszubski to dawne centrum wsi Rumia i jeden z nielicznych fragmentów naszego miasta, który zachował oryginalny układ urbanistyczny. Przecięty Zagórską Strugą rejon do dzisiaj stanowi miejsce urokliwe, choć wymagające rewitalizacji i nowego zdefiniowania jego funkcji.

Mniej więcej od połowy XIX wieku było to miejsce spotkań, a w okresie międzywojennym – wraz z pobliskim placem Wolności – miejsce uroczystości i zebrań mieszkańców. Współcześnie znajdują się tu zabytkowe budynki – przede wszystkim dawny młyn Henryka Kühla wraz z przestrzenią mieszkalną, wybudowana w stylu kurortowym kamienica Teschendorfów (w okresie międzywojennym mieściła się w niej między innymi piekarnia państwa Gańskich) oraz tak zwany bazar rodziny Węglikowskich, czyli duży obiekt mieszczący się na rogu placu Kaszubskiego i ulicy Kościelnej.

Na parterze tego ostatniego budynku od wiosny 2023 roku funkcjonować będzie nowa instytucja kultury na mapie Rumia – Biblioteka Kaszubska. Filia ma nawiązywać do tradycji i kultury materialnej Kaszub, nie tylko poprzez nazwę, ale i aranżację wnętrza. Projektantem jest Jan Sikora – architekt Stacji Kultura, która otrzymała międzynarodowe nagrody. Zgodnie z założeniami Biblioteka Kaszubska będzie kontynuować działalność „słynnej starszej siostry”. Ma być to miejsce zapewniające odpowiednie warunki do aktywnego uczestnictwa w kulturze osobom będącym w różnym wieku, reprezentującym różne grupy

Plac Kaszubski na pocztówce z początku XX wieku

Gruss aus Rhamel, W.-Pr.

Archiwalne zdjęcie budynku mieszczącego się przy placu Kaszubskim

do czasów świetności

Dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelni 2.0 na lata 2021-2025

Realizacja kolejnych etapów rewitalizacji placu Kaszubskiego jest możliwa dzięki dwóm dotacjom zdobytym przez urząd miasta na budowę centrum opiekuńczo-mieszkalnego oraz Biblioteki Kaszubskiej.

społeczne. Koszt tej inwestycji to niecałe 2 miliony złotych, z czego wkład własny gminy wynosi niespełna 500 tysięcy.

Nowy wizerunek, nowe cele

Utworzenie Biblioteki Kaszubskiej stanowi jeden z elementów gminnego programu rewitalizacji placu Kaszubskiego. Kolejnym etapem będzie budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego pomiędzy ulicami Żołnierzy I Dywizji Wojska Polskiego a Lipową. Budynek ma stanowić bezpieczną przestrzeń dla osób o specjalnych potrzebach. Znajdzie się w nim między innymi: sala warsztatowa, pokój wyciszenia, gabinet psychologa, jadalnia

oraz pokoje 1- i 2-osobowe. Celem inwestycji jest pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom. W zakresie przedsięwzięcia ujęta jest także budowa parkingu dla samochodów osobowych, na który przeniesione zostaną dotychczasowe miejsca parkingowe z centrum placu Kaszubskiego.

Inwestycja zostanie zrealizowana w formule „Zaprojektuj i wybuduj”. Prace budowlane powinny się rozpocząć w październiku tego roku.

Budowana Biblioteka Kaszubska

Wizualizacja wnętrza nowej biblioteki

– Celem inwestycji jest pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom. Obecnie czekamy na uprawomocnienie się pozwolenia na budowę centrum – mówi **Michał Pasieczny**, burmistrz Rumi. – Jednym z bardzo istotnych elementów tej inwestycji jest większy parking, przekraczający potrzeby osób przebywających w centrum opiekuńczo-mieszkalnym. Dzięki temu wszyscy przyjeżdżający na zakupy do sklepu mięsnego, warzywniaka czy też do palarni kawy będą mogli tam zaparkować, natomiast obecny teren pod sklepem mięsnym będzie można w kolejnym etapie pięknie zrewitalizować – zapewnia.

– Rewitalizacja placu Kaszubskiego jest bardzo istotnym przedsięwzięciem. Mieszkańcy dzielnicy Stara Rumia czekali kilkadziesiąt lat na zagospodarowanie tego terenu. Jest to ważna część miasta, jego historyczna kolebka mająca bardzo bogatą przeszłość – podkreśla **Teresa Hebel**, radna zaangażowana w rewitalizację dzielnicy. – Dawniej plac Kaszubski był miejscem, wokół którego toczyło się prężne życie, był to najważniejszy obszar w Rumi. Dlatego moim wielkim pragnieniem, jak i wielu innych mieszkańców, jest przekształcenie placu Kaszubskiego w swoiste centrum korzeni kaszubskich lokalnej społeczności. Plac Kaszubski powinien się zmienić w piękną przestrzeń i ponownie stać się wizytówką tej części miasta – dodaje.

Zmiana, która wszystkim się opłaca

Przedstawicielom władz miasta udało się też podpisać porozumienie w sprawie przeniesienia jednostki straży pożarnej, która mieści się w zaadaptowanym na ten cel budynku zabytkowego młyna, przy placu Kaszubskim. Obiekt nie tylko jest przestarzały, ale i nie spełnia podstawowych norm. Nowoczesna siedziba Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 w Rumi powstanie u zbiegu ulic Fredry i Reja, natomiast zabytkowy młyn ma zostać przekazany na cele społeczno-usługowe. Budowa nowej strażnicy powinna się rozpocząć w przyszłym roku.

Zabytkowy młyn, w którym znajduje się siedziba strażaków

Obraz przedstawiający dawne spotkania na placu Kaszubskim

ZA NAMI JUBILEUSZOWA EDYCJA FESTIWALU KOMIKSOWEGO

RUMIA COMIC CON

Już od pięciu lat Rumia Comic Con zamienia Stację Kultura w polską stolicę komiksu. Twórcy i miłośnicy gatunku tłumnie zjeżdżają się do Rumi z najodleglejszych stron kraju. Spotkania autorskie, premiery, panele dyskusyjne, warsztaty dla dzieci i dorosłych, gry retro czy też sesje gier bitewnych i fabularnych wypełniają całą przestrzeń biblioteki. W tym roku (10 września) nie zabrakło również niespodzianek i nowych atrakcji.

Uczestnicy wydarzenia, których pasją jest cosplay

Jeden z paneli dyskusyjnych

– Rumia Comic Con to wydarzenie o ugruntowanej tradycji, które w ostatnich latach awansowało do rangi jednej z najważniejszych imprez tego typu w naszej części kraju. Podczas tegorocznej edycji z festiwalowych atrakcji skorzystało ponad siedemset uczestników, więc nie możemy narzekać na zainteresowanie i frekwencję. Bardzo się z tego cieszymy i zapraszamy za rok – mówi **Dariusz Rybacki**, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rumi.

Po raz pierwszy w historii festiwalu przyznane zostały nagrody „Filamentowe Przekoty”, które otrzymali: **Katarzyna Kamieniarz** (Słowobraz) – za całokształt działalności na rynku i scenie komiksowej, **Piotr Nowacki** – za 20 lat twórczości w branży komiksów i ilustracji, a także **Wydawnictwo Hanami** – za 15 lat publikowania mangi na najwyższym poziomie.

– Frekwencja przeszła nasze najśmielsze oczekiwania. Musimy się przyzwyczaić do tego, że robimy w Rumi najlepszą imprezę komiksową na północy kraju. Super było zobaczyć dzieciaki sklejające zabawki, grające w gry fabularne i stare gry video, przemykające między stoiskami. Super było usłyszeć od wystawców, że kończy im się towar. Super było zobaczyć pełną salę na panelu premier oraz na spotkaniach. Bez podziału na gwiazdy i resztę, bez oddzielania twórców fosą, bez nadęcia. Ja wiem, że „tu każdy znajdzie coś dla siebie” to wyświechtane powiedzenie, ale co z tego? U nas naprawdę każdy znalazł coś dla siebie – podsumowuje **Łukasz Kowalczyk**, pomysłodawca i organizator Rumia Comic Con.

Jak komentują 5. edycję goście i uczestnicy festiwalu?

– Życzę każdemu autorowi i autorce, żeby zawsze i wszędzie byli w ten sposób podejmowani przez organizatorów festiwali czy innych wydarzeń, na które są zapraszani – **Piotr Nowacki**.

– Była to najlepsza edycja, na której byłem. Miło było was znowu zobaczyć! Super się rozmawiało i rysowało dla was – **Bichuck** (ilustracje i komiksy).

– RCC to impreza, na którą zawsze czekam bardziej niż na Gwiazdkę. Niesamowita atmosfera, wspaniali ludzie – starzy znajomi, nowi znajomi, czytelnicy – i przede wszystkim KOMIKSY! – **anonimowy uczestnik**.

Stoiska i wystawcy

Literackie zakończenie lata z biblioteką

Artur Andrus i Marcin Okoniewski, fot. Joanna Kowalczyk / Stacja Kultura

Pierwsza odsłona Festiwalu Literackie Janowo spotkała się z dużym zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem mieszkańców.

Występy muzyczne na scenie

Kura Adela z bajek Joanny Krżyżanek

Publiczność zgromadzona pod sceną

W sobotnie popołudnie, 17 września, scenę mieszczącą się w janowskim parku odwiedziły słynni autorzy: Artur Andrus i Cezary Harasimowicz. Gości dogłębnie przepytał Marcin Okoniewski, znany jako „Okoń w sieci”. Publiczność dowiedzieć się mogła między innymi, jaką postacią z bajki czuje się Artur Andrus. Natomiast dzieci zostały przywitane donośnym „ko, ko, ko” przez najprawdziwszą kurę Adelę z bajek Joanny Krżyżanek.

Wciągające rozmowy o książkach, filmach i inspiracjach, spontaniczne interakcje z publicznością, warsztaty kreatywne dla całych rodzin, energetyzujące dźwięki flamenco, a na zakończenie porywający do tańca swing w wykonaniu Trójmiejskiej Kapeli Swingowej – tak można podsumować literackie zakończenie lata z rumską biblioteką.

– *Literackie Janowo to całkiem nowa pozycja w naszym kalendarzu imprez. Liczymy, że uda nam się kontynuować tę inicjatywę w przyszłych latach. Każdego roku chcemy zapraszać do janowskiego parku znanych artystów i pisarzy. Ten poczet otworzyli Cezary Harasimowicz i Artur Andrus. Sądzymy, że taka formuła się przyjmie i w przyszłości spotka się z równie dużym zainteresowaniem mieszkańców* – mówi **Dariusz Rybacki**, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rumii.

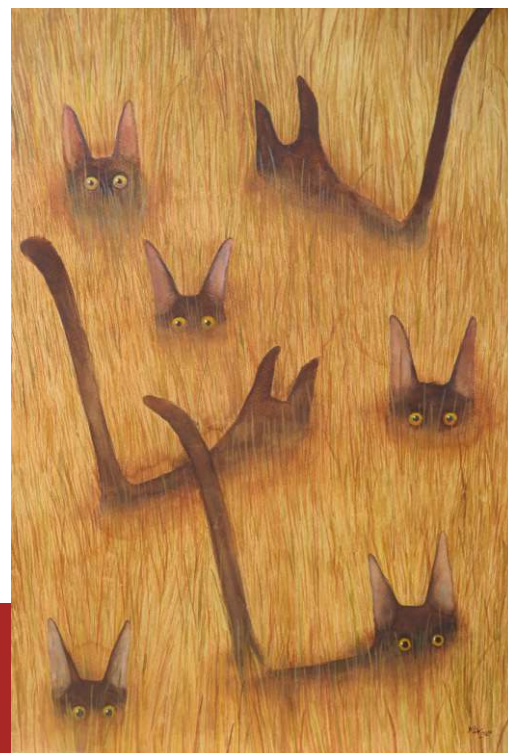
„Co w trawie piszczy” - wystawa, która wywoła dziecięcy uśmiech

Stacja Kultura zaprasza na rodzinny wernisaż oraz warsztaty plastyczne z Martą Marszałek – autorką wystawy pt. „Co w trawie piszczy”. Wydarzenie rozpocznie się 6 października o godzinie 18:30.

Kotki i kocury, ptaki, lisy, owce oraz wiele innych stworzeń skrywających się w gęstwinie traw i polnych kwiatów stały się bohaterami obrazów Marty Marszałek. Wykonane w technice tempery i akwareli malunki przedstawiają kompozycje o metaforycznym charakterze. Są one wynikiem obserwacji przyrody splecionych z motywami z baśni, bajek i mitologii. Pracom malarskim towarzyszą, po raz pierwszy wystawiane, ruchome pajacyki.

– *Sztuka może bawić i wywoływać uśmiech. Może przenosić do czasów, kiedy byliśmy dziećmi i z ciekawością obserwowaliśmy otaczający nas świat. Sztuka pozwala tworzyć go według własnych zasad i potrzeb. Wywołuje radość z rzeczy drobnych i prostych, pomaga dostrzegać w nich wielką wartość. Zapraszam do świata zabawy i psot, fantazji i odkrywania tajemnic* – zachęca **Marta Marszałek**.

Marta Marszałek jest absolwentką Wydziału Grafiki na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Dyplom z wyróżnieniem obroniła w 2012 roku. Zaraz po studiach rozpoczęła pracę jako wykładowca na Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Gdańsku. Obecnie prowadzi tam dwie pracownie – Grafiki Narracyjnej oraz Grafiki Cyfrowej. Pasjonuje się ilustracją i książką obrazkową, jej historią i twórcami. Tworzy obrazy o charakterze ilustracyjnym.

NO TO JAZDA! WSPÓLNIE PROMO

Energorower zasilający wyciskarkę do soku

Za nami Europejski Tydzień Mobilności 2022, który odbywał się od 16 do 22 września. Celem zainicjowanej przez Komisję Europejską kampanii było nakłonienie mieszkańców miast do zerwania ze szkodliwymi dla zdrowia i środowiska naturalnego przyzwyczajeniami komunikacyjnymi. W kampanię, jak co roku, włączyła się Rumia, przygotowując bezpłatne atrakcje dla mieszkańców.

Uczestniczka „Zielonego Festiwalu”

Uczestnicy przejazdu „Maluchy na rowery” z rodzicami

Do parku na... festiwal

Lokalne obchody Europejskiego Tygodnia Mobilności rozpoczęły się od „Zielonego Festiwalu” – wydarzenia organizowanego 17 września w ramach projektu, który zwyciężył w zeszłorocznym Budżecie Obywatelskim. Celem zainicjowanego przez mieszkańców przedsięwzięcia było skupienie lokalnej społeczności wokół szeroko pojętej ekologii i zdrowia. Dzięki zaangażowaniu miejskich jednostek i prywatnych podmiotów w janowskim parku można było bezpłatnie skorzystać z wielu atrakcji, w tym: wziąć udział w pokazach gotowania zero waste, wymienić makulaturę na sadzonki wrzosów, uczestniczyć w warsztatach edukacyjnych i recyklingowych czy też ścigać się lub wycisnąć sok za pomocą energoroweru. Chętnych nie brakowało.

Aktywność, która łączy pokolenia

Jeszcze większym zainteresowaniem cieszyły się organizowane co roku miejskie przejazdy rowerowe. W niedzielne popołudnie, 18 września, miłośnicy dwóch kółek spotkali się na

parkingu MOSiR-u, gdzie wyznaczono metę dwóch rajdów. Pierwszy z nich, organizowany pod hasłem „Maluchy na rowery”, skierowany był do dzieci w wieku od 3 do 6 lat. W przejeździe wzięło udział blisko 150 zarejestrowanych uczestników, którym towarzyszyli rodzice. Każde dziecko po przekroczeniu mety otrzymywało okolicznościowy medal oraz puzzle ufundowane przez firmę Trefl. Głównym celem tego wydarzenia było propagowanie wśród najmłodszych mieszkańców Rumi zasad zdrowej rywalizacji oraz ekologicznych przyzwyczajęń transportowych.

– Na dwóch kółkach, na czterech, przy wsparciu opiekuna i samodzielnie – technika była różna, ale najważniejsze było pokonanie trasy w dobrym humorze. Po raz pierwszy, ale na pewno nie ostatni, zorganizowaliśmy wydarzenie „Maluchy na rowery”. Bardzo dziękuję za tak pozytywny odbiór tej imprezy – mówi **Piotr Wittbrodt**, wiceburmistrz Rumi. – Realizacja tego przedsięwzięcia nie byłaby jednak możliwa, gdyby nie zaangażowanie

WALI EKOLOGICZNY TRANSPORT

Uczestnicy przejazdu rowerowego dla młodzieży i dorosłych

wielu podmiotów: naszego MOSiR-u, rumskiej policji i straży miejskiej, a także wolontariuszy z I i II LO oraz Szkoły Podstawowej nr 9. Dzięki wszystkim za ogromne zaangażowanie – dodaje.

W drugim, tym razem wieczornym, przejeździe wzięło udział prawie 400 osób, głównie dorośli. Tu również obowiązywały elektroniczne zapisy, a wolnych miejsc nie było już po kilku godzinach. Trasa, jak co roku, wiodła ulicami: Dębogórką, Gdańską, Dąbrowskiego, Żwirki i Wigury oraz Ceynowy. Każdy uczestnik po ukończeniu niespełna 5-kilometrowego przejazdu otrzymał zestaw rowerowych gadżetów składający się z pokrowca na siodełko, lampek rowerowych i etui na telefon.

– Bardzo dziękuję wszystkim za udział w naszym miejskim przejeździe. To bardzo ważne, by nie tylko tego dnia, ale regularnie przemieszczać się po ulicach Rumi rowerem. Między innymi rowerzystom zawdzięczamy mniej spalin i czystsze powietrze, a sami miłośnicy jednośladów mogą się dodatkowo cieszyć lepszym zdrowiem i oszczędnością paliwa – podsumowuje **Michał Pasieczny**, burmistrz Rumi.

Muzykowanie i podróż w czasie

Wkład w rumską odsłonę Europejskiego Tygodnia Mobilności miały również miejskie jednostki i placówki oświatowe, które realizowały własne działania.

O kulturalną atrakcję zadbał Miejski Dom Kultury, który zorganizował w poniedziałek 19 września blisko dwugodzinny koncert w wykonaniu Majkiego Kowalskiego, zwycięzcy Rumskiego Wokalu 2022. Osoby przechodzące przez dworzec główny w Rumi mogły usłyszeć covery polskich i zagranicznych piosenek.

Natomiast Miejska Biblioteka Publiczna w czwartek 22 września zaprosiła mieszkańców

do udziału w spacerze historycznym, którego tematem przewodnim były dzieje Rumi w czasie drugiej wojny światowej. Trasa wędrowki wiodła przez szczyt Góry Markowca i znajdujący się na nim najważniejszy drugo-wojenny zabytek: pozostałości niemieckiej baterii przeciwlotniczej. Po drodze uczestnicy mogli poznać kulisy walk o miasto we wrześniu 1939 roku i marcu 1945 roku. W spacerze wzięło udział ponad 60 osób.

– *Starłem się opowiadać przede wszystkim o tych faktach, które dotyczyły bezpośrednio naszego miasta, wspomnieć o jego obrońcach z czasów walk o polskie Wybrzeże. Są to informacje, którymi warto się dzielić. Na szczycie Góry Markowca przybliżyłem dzieje walk o tę okolicę, do których doszło w marcu 1945 roku. Przy okazji udało nam się rozprawić z kilkoma mitami. Dużymi: jakoby w walkach o Rumię brało udział wielu Polaków z 1. Brygady Pancerniej im. Bohaterów Westerplatte, a także małymi: jakoby pod Górą Markowca znajdowały się mityczne tunele i skarby* – relacjonuje dyrektor Miejskiej Biblioteki i przewodnik wycieczki **Dariusz Rybacki**. – *Przygotowałem dla mieszkańców także trochę wspomnień partyzantów Gryfa Pomorskiego, a spacer zakończyliśmy w dawnym „Banditen Siedlung”, czyli osiedlu przy ulicy Kombatantów. Dzisiaj zrewitalizowanym i schludnym* – dodaje.

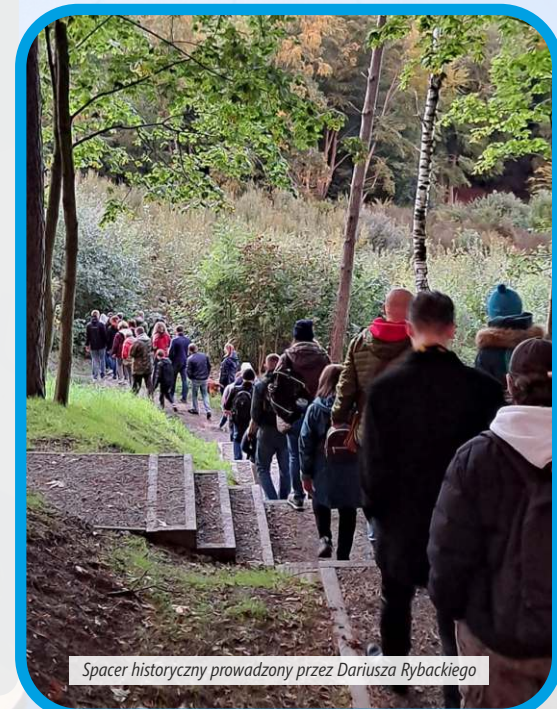
Nie jest to jedyna okazja, by lepiej poznać dzieje miasta. Aby umówić zorganizowaną grupę (np. klasę) na historyczny spacer, należy skontaktować się mailowo:

(dariusz.rybacki@bibliotekarumia.pl)

z Dariuszem Rybackim – pełnomocnikiem burmistrza ds. historii miasta i dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rumi.

Koncert w wykonaniu Majkiego Kowalskiego

Spacer historyczny prowadzony przez Dariusza Rybackiego

Piłkarskie emocje

Takich rozgrywek nigdy wcześniej w Rumi nie było! Na stadionie miejskim rywalizowały drużyny piłkarskie reprezentujące Włochy, Estonię oraz Bośnię i Hercegowinę. Rozgrywki odbywały się w ramach turniejów eliminacyjnych do Mistrzostw Europy U-19.

— Minęły 3 lata, odkąd możemy cieszyć się nowoczesnym, zmodernizowanym stadionem miejskim. Obiekt spełnia wysokie standardy i nadaje się do rozgrywek na europejskim poziomie — mówi **Jolanta Król**, dyrektor MOSiR-u. — Pomorski Związek Piłki Nożnej w Gdańsku złożył swój akces na organizację eliminacji mistrzostw Europy w kategorii do 19 lat w grupie, w której bierze udział drużyna z Polski. Władze pomorskiego ZPN-u przeprowadziły w całym województwie lustrację obiektów spełniających wymogi UEFA dotyczące organizacji takiej rangi zawodów. Wszystkie przeprowadzone procedury wykazały, że na stadionie w Rumi mogą się odbyć te eliminacje — podkreśla.

Przygotowanie murawy

Mankamentem miejskiego obiektu była jednak murawa, którą należało doprowadzić do stanu gwarantującego przeprowadzenie meczów tej rangi. Dlatego 5 września obiekt został wyłączony

z rozgrywek Orkana Rumia i OKS-u Janowo. Wkrótce rozpoczęła się aeracja drążona trawnika Verti Core, czyli napowietrzanie murawy. Zabieg ten często jest nazywany „wykorkiem”, ponieważ szpilki maszyny, które nakłuwają powierzchnię, są wydrążone wewnątrz. Wyciągają z gruntu elementy w kształcie koreczków, pozostawiając wolną przestrzeń.

Obserwatorzy postępujących prac mogli później zauważyć dwie maszyny, z których jedna zbierała powstałe „wykorki”, a druga wysypywała tony piachu. Tak wyglądało piaskowanie, czyli kolejny z zabiegów pielęgnacyjnych pozwalających na wymianę gruntu pod istniejącym trawnikiem. Poprawia także wchłanianie wody w glebie i rozluźnia warstwę korzeniową.

— Dzięki partnerom wydarzenia — którymi byli PUK Rumia oraz Rumia Invest Park — mogliśmy skorzystać z najnowocześniejszych technologii.

Wszystkie starania i zabiegi sprawiły, że udało nam się uzyskać najwyższą jakość oraz gęstość trawnika na Mistrzostwa Europy U-19 — podsumowuje Jolanta Król, dyrektor MOSiR-u.

Nieoczekiwany zwrot akcji

Pierwszy mecz eliminacyjny na rumskim stadionie odbył się 21 września. O punkty walczyły wówczas reprezentacja Italii, tradycyjnie występująca w niebieskich strojach, i Estonia grająca w białych uniformach. Po 45 minutach nie padł żaden gol. Pomimo wysokiego poziomu gry i nieustających ataków Włochów, to do ich bramki padły dwa gole. Pierwszy w 90. minucie meczu, drugi w czasie doliczonym. Wielka radość — tak najkrócej można opisać emocje młodych Estończyków po tej sensacyjnej końcówce meczu. Wynik 2:0 spowodował, że zwycięzcy byli naprawdę szczęśliwi, zwłaszcza że faworytem był zespół włoski.

Estończycy po wygranym meczu z Włochami

na europejskim poziomie

— *Staraliśmy się grać jak najlepiej przez cały czas. My wszyscy, cała nasza drużyna, doskonale czuliśmy się w Rumi. Wasz stadion to nowoczesny obiekt, bardzo nam się dobrze tu grało* — przyznał **Karel Eerne**, estoński zawodnik z numerem 18.

— *Niestety wynik naszego pierwszego spotkania nie przyniósł nam powodów do radości. Mecz przeciwko dobrze grającej taktycznie Estonii był dla nas trudny, natomiast mamy przed sobą jeszcze dwa mecze. Cieszymy się, że jeden z nich odbędzie się właśnie w Rumi, ponieważ grało nam się tu naprawdę dobrze. Zabrakło jedynie skuteczności i mamy nadzieję, że w następnym meczu uda nam się wygrać przy takim dopingu publiczności* — skomentował spotkanie **Alberto Bollini**, trener reprezentacji Włoch do lat 19.

Ogromne emocje

Niewątpliwie powody do radości mieli za to kibice włoskiej drużyny oraz selekcjoner reprezentacji Italii po spotkaniu z teamem Bośni i Hercegowiny. W powietrzu czuć było napięcie, pierwszy gol do bramki Bośniaków padł już w drugiej minucie z rzutu karnego. „Azzurri” czuli się zdeterminowani, gdyż po przegranej z Estonią kolejny mecz stał się dla nich szansą na przejście do dalszych rozgrywek. Pierwsza połowa zakończyła się remisem 1:1, a emocje nie słabły aż do końca pojedynku. Włosi wyciągnęli wnioski po porażce z Estonią i w końcu sięgnęli po zwycięstwo, ustanawiając wynik 3:2. Przebieg spotkania obserwował z trybun wielki piłkarz

Evaristo Beccalossi, który w latach 80. i 90. grał na pozycji pomocnika w kilku włoskich klubach, między innymi w Inter Mediolanie.

Podczas trzeciego meczu eliminacji Mistrzostw Europy U-19, który rozegrano na stadionie miejskim w Rumi, po pierwszej połowie Bośnia i Hercegowina prowadziła 2:0 z Estonią. W drugiej połowie meczu, podobnie jak podczas pierwszego spotkania, młodzi estońscy piłkarze stanęli na wysokości zadania i ostatecznie wygrali 3:2.

Patronat honorowy nad lokalnymi rozgrywkami objął Michał Pasieczny, burmistrz Rumi. W organizację rozgrywek zaangażowali się również partnerzy: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Rumi oraz Rumia Invest Park.

Polska awansuje

Do gry w pierwszej rundzie eliminacyjnej przystąpiło łącznie 51 reprezentacji podzielonych na dwanaście czterozespołowych grup i jedną grupę trzyzespołową. Wiosną 2023 r. zostanie rozegrana druga runda eliminacji. Weźmie w niej udział 28 drużyn, które awansowały po pierwszej rundzie rozgrywek. Reprezentacje zagrają w siedmiu grupach po cztery zespoły. Do finałów mistrzostw awansują zwycięzcy każdej grupy. Mistrzostwa zostaną rozegrane w lipcu przyszłego roku na Malcie.

Polacy w meczu rozegranym 21 września na stadionie w Gdyni wygrali 2:0 z Bośnią i Hercegowiną. Natomiast w kolejnym spotkaniu, które odbyło się 24 września, pokonali Estończyków 2:0. Reprezentacja Polski do lat 19 przegrała jednak ostatni pojedynek, z Włochami, 0:1. Mimo tej porażki biało-czerwoni zapewnili sobie awans do kolejnej rundy eliminacji z pierwszego miejsca w tabeli (wywalczyli sześć punktów).

Polacy podczas meczu z Włochami, źródło: pzp.pl

Budowa węzła integracyjnego Centrum

W pierwszej kolejności wykonawca, którym jest Firma Budowlano-Drogowa MTM SA, realizuje przebudowę ronda uniemożliwiającego zjazd na parking Castoramy oraz remont nawierzchni ulicy Starowiejskiej na odcinku od ronda do skrzyżowania z ulicą Abrahama.

Na kolejnym etapie rozpocznie się budowa parkingu od strony ulicy Towarowej, ścieżki rowerowej wzdłuż ulicy Starowiejskiej oraz modernizacja pętli autobusowej – łącznie z wymianą starych i nieestetycznych wiat. Zagospodarowana zostanie również zieleni.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Fundusze Europejskie
Program Regionalny
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego
Projekt pn. „Budowa węzłów integracyjnych w Rumi wraz z trasami dojazdowymi”
współfinansowany przez UE ze środków EFRR w ramach RPO WP na lata 2014-2020

Budowa węzła integracyjnego Janowo

Trwają prace wykończeniowe i usuwanie drobnych usterek. Otwarcie tunelu planowane jest na drugą połowę października.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Fundusze Europejskie
Program Regionalny
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego
Projekt pn. „Budowa węzłów integracyjnych w Rumi wraz z trasami dojazdowymi”
współfinansowany przez UE ze środków EFRR w ramach RPO WP na lata 2014-2020

Przebudowa ronda Jana Pawła II

Na ukończeniu jest wykonanie dokumentacji projektowej, dodatkowo złożony został wniosek o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego na częściową realizację inwestycji.

Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 6 im. Aleksandra Majkowskiego

Trwają prace wykończeniowe. W październiku planowany jest odbiór inwestycji budowlanej.

W ramach modernizacji powstało nowoczesne i energooszczędne trzypoziomowe skrzydło, w którym znajdują się m.in. sale lekcyjne, pomieszczenia do rewalidacji, sanitariaty oraz świetlica.

Inwestycja realizowana ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych

MIEJSKICH INWESTYCJI

Modernizacja parkingu przy cmentarzu na ul. Górniczej

We wrześniu rozpoczęły się prace, których zakres obejmuje m.in. wykonanie kanalizacji deszczowej i nowej nawierzchni, budowę zatoki postojowej i pętli do zawracania dla autobusów, przebudowę placu manewrowego, miejsc postojowych oraz zjazdów do posesji, a także ułożenie chodnika i montaż oświetlenia. Warta blisko 1,9 mln zł inwestycja ma być gotowa w grudniu.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Zagospodarowanie terenu po wyburzeniach przy ul. Katowickiej

We wrześniu ogłoszono przetarg na zagospodarowanie tego terenu. Trwa analiza złożonych ofert.

Po zakończeniu prac, prawdopodobnie jeszcze w tym roku, przy ul. Katowickiej powstanie ogródek przeznaczony do kształcenia dzieci w zakresie segregacji odpadów. Oprócz plansz edukacyjnych, ławek, stołów i stojaków na rowery pojawią się tam setki roślin. Wykonane zostanie również ogrodzenie oraz oświetlenie. Teren będzie ogólnodostępny.

Budowa mieszkań komunalnych dla osób młodych i niepełnosprawnych przy ul. Reja

W ramach inwestycji powstaną dwa nowoczesne budynki komunalne, ciągi piesze, drogi, miejsca parkingowe, plac zabaw, ławki, lampy uliczne, wiaty śmietnikowe oraz tereny urządzonej zieleni.

Trwają prace polegające na zbrojeniu żelbetowych ścian zewnętrznych i wewnętrznych piwnicy, wykonaniu podszybia windy, montażu studzienek chłonnych oraz betonowaniu żelbetowych ścian piwnicy i ścian szybu windowego.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Budowa nowej siedziby MOPS-u przy ul. Ślusarskiej

Trwa analiza ofert na wykonanie projektu nowej siedziby. Budowa powinna się rozpocząć w trzecim kwartale 2023 r.

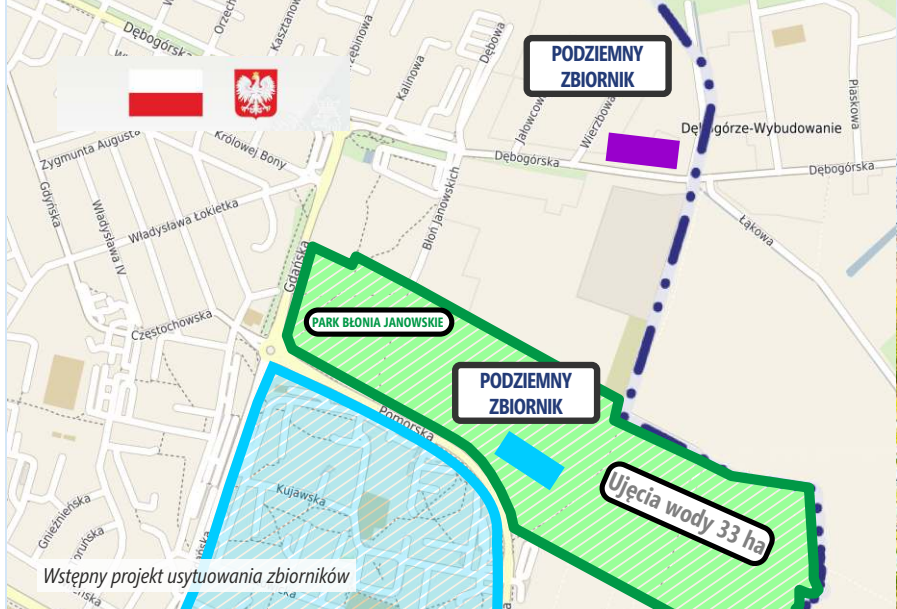
Zgodnie z założeniami powierzchnia użytkowa budynku wyniesie około 1600 m². Będzie to przestrzeń do pracy dla około 90 zatrudnionych. W nowej siedzibie znajdzie się m.in. winda i sanitariaty, wszystko w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wokół obiektu powstanie parking, chodniki, tereny zielone i ogrodzenia. Dotychczasowe budynki MOPS-u, które znajdują się przy ul. Ślusarskiej, zostaną rozebrane.

Budowa podziemnych zbiorników retencyjnych na Błoniach Janowskich

Trwa projektowanie inwestycji. Główną funkcją zbiorników (dwóch na terenie Błoni i jednego przy ul. Dębogórskiej) będzie retencja, czyli przetrzymywanie wody, która po oczyszczeniu będzie wykorzystywana do podlewania roślin w parku na Błoniach Janowskich. Podziemne zbiorniki będą mogły przyjąć łącznie około 7500 metrów sześciennych wody. Na ten cel udało się pozyskać zewnętrzne dofinansowanie w wysokości 4,25 mln zł.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Montaż inteligentnych śmietników

W ramach pilotażowej inwestycji na terenie miasta zainstalowanych zostanie sześć tak zwanych gniazd z inteligentnymi pojemnikami. Pięć gniazd stanie przy budynkach administrowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Janowo”, a jedno przy budynkach wielorodzinnych zarządzanych przez miasto. System pozwoli przypisać ilość i rodzaj generowanych odpadów do konkretnego lokalu. Objęci programem mieszkańcy otrzymają komplet spersonalizowanych naklejek z kodami kreskowymi odpowiednimi dla każdego lokalu i rodzaju odpadów.

Program pozwoli na bieżąco kontrolować masę wytwarzanych odpadów z podziałem na frakcje, a także zlikwiduje anonimowość oraz zbiorową odpowiedzialność, przez co zmotywuje mieszkańców do prawidłowej segregacji odpadów.

Montaż pojemników powinien zakończyć się grudniu. Koszt inwestycji to blisko 5,4 mln zł.

Inwestycja realizowana z dofinansowaniem zewnętrznym

Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych

Realizowane są sieci wodno-kanalizacyjne na ulicach: Żołnierzy I Dywizji Wojska Polskiego, Jeziornej, Wiejskiej, Partyzantów, Formeli oraz Młyńskiej. Projektowane są sieci wodno-kanalizacyjne na ulicach: Torfowej, Żurawiej i świętego Józefa.

Budowa ul. Jeziornej

Po zakończeniu przez spółkę PEWIK robót wodno-kanalizacyjnych rozpocznie się skanalizowanie rowu melioracyjnego. Przy wystąpieniu sprzyjających warunków wykonana zostanie nawierzchnia ulicy.

Kolejna wystawa plenerowa w Rumi. Autorami zdjęć są mieszkańcy

Urząd miasta przygotował kolejną wystawę zdjęć opublikowanych w facebookowej grupie „Z aparatem po Rumi”. Spośród kilku tysięcy autorskich fotografii wybrano te, które wzbudzały największe zainteresowanie, intrygowały odbiorców bądź prezentowały miasto w ciekawy sposób. Ekspozowane kadry zostały uchwycone w okresie od stycznia 2021 roku do maja 2022 roku. Wystawę można oglądać przy Dworku pod Lipami.

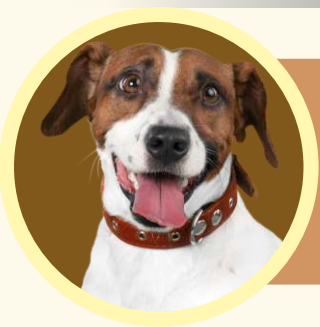

Uroczne krajobrazy, zabudowa mieszkalna, klimatyczne uliczki, okolice przyrody, wschody i zachody słońca, a także różne pory roku – między innymi takie obrazy można podziwiać na plenerowej wystawie fotograficznej, która 1 września stanęła w pobliżu Miejskiego Domu Kultury, na terenie parku Starowiejskiego. Ekspozycję przygotował Urząd Miasta Rumi, natomiast zdjęcia zostały wykonane przez mieszkańców i opublikowane w facebookowej grupie „Z aparatem po Rumi”. Osoby, których fotografie znalazły się na wystawie, wspólnie dokonały jej symbolicznego odsłonięcia i otrzymały upominki z rąk wiceburmistrza Piotra Wittbrodta. Podczas uroczystego otwarcia nie zabrakło również słodkiego poczęstunku.

Grupa „Z aparatem po Rumi” została stworzona przez urząd miasta w połowie października 2019 roku. Powstała z myślą o osobach, które uwieczniają miejskie życie, wykonując przeróżne fotografie, i chcą je pokazać innym. Jest to otwarta społeczność, co oznacza, że każdy użytkownik Facebooka może zostać jej członkiem. Grupę tworzy obecnie trzy tysiące osób, które opublikowały łącznie kilkanaście tysięcy autorskich fotografii. Zdjęcia przedstawiają okoliczną przyrodę, charakterystyczne dla Rumi miejsca i obiekty, a nawet samych mieszkańców czy zjawiska społeczne.

Kultura zeszła na psy, czyli spacerory socjalizacyjne przy MDK-u

Miejski Dom Kultury rozpoczął w czerwcu cykl spacerów socjalizacyjnych dla psów. Miłośnicy i właściciele czworonogów spotykają się w poniedziałki o godzinie 18:00 przed budynkiem MDK-u.

Psisavoir-vivre

Pilotażowy spacer odbył się 20 czerwca i cieszył się dużym zainteresowaniem. Spotkania zaplanowane są tak, aby właściciele dobrze zrozumieli potrzeby i reakcje swoich czworonogów. Pierwsze 15 minut to czas na oswojenie psa z obecnością innych zwierząt. Kolejne są ćwiczenia na skupienie psa na przewodniku. Następnie odbywa się wspólny spacer polegający na oswajaniu się z otaczającymi bodźcami oraz integracji. Spotkania kończą się zabawą psów z właścicielami.

— *Przed wszystkim jest to nauka dobrej komunikacji. Właściciel, jako przewodnik, uczy się poprawnego odczytywania znaków, które wysyła mu jego pies. Odwracanie głowy, węszenie, przyspieszony oddech, oblizywanie się czy ziewanie — to wszystko są komunikaty, jakie wysyła nam nasz pupil. Podczas zajęć uczymy się też, jak poprawnie przepracować stresujące psa bodźce, np. przejeżdżające hulajnogi i rowery czy mijające nas na smyczy bądź szczekające zza płotu psy — mówi **Karolina Orzeszke**, behawiorysta, trener, groomer i prowadząca PSIEniedziałki. — Żyjąc w szybkim tempie, dostosowując się do naszego stylu życia, pies nie ma możliwości odpowiedniego zapoznania się z nowymi dla niego dźwiękami czy przedmiotami, co rodzi konkretny schemat działania. Dzięki regularnym spotkaniom w grupie jesteśmy w stanie taki schemat przekłamać — przekonuje.*

Kto powinien skorzystać z zajęć?

Zajęcia skierowane są do wszystkich, którzy chcieliby zacieśnić więź ze swoim czworonogiem i popracować nad problemami występującymi w relacji z psem. Ze spotkań mogą skorzystać zarówno tzw. problemowe psy, wiecznie ciągnące na smyczy, jak i ułożone zwierzęta, które w towarzystwie innych są nie pewne lub odwrotnie — zbyt podekscytowane.

— *Pomysł na zorganizowanie spacerów socjalizacyjnych na terenach okalających Miejski Dom Kultury powstał na fali sukcesu wydarzenia „Psoty na Błoniach — rumski zlot psiarzy”, które odbyło się pod koniec maja. Organizując PSIEniedziałki, wychodzimy naprzeciw potrzebom mieszkańców. Pani Karolina Orzeszke z Amber Dog dzieli się swoją dużą wiedzą i doświadczeniem — podkreśla **Michał Gaj**, zastępca dyrektora MDK-u.*

Na spotkania, bez względu na pogodę, przychodzi od kilkunastu do kilkudziesięciu osób. Frekwencja i zainteresowanie inicjatywą pokazują, że wielu mieszkańców chce pracować nad swoją relacją z czworonożnym pupilem.

— *Przychodzimy na zajęcia regularnie, widzimy bardzo duży postęp. Pies socjalizuje się z innymi czworonogami. Cieszę się, że taka inicjatywa powstała przy Miejskim Domu Kultury w Rumi — przyznaje pani **Małgorzata**, właścicielka dwuletniej Merry.*

Wspólne spacerory z psami odbywają się w poniedziałki o godzinie 18:00. Organizatorzy zachęcają, aby uczestnicy mieli przy sobie koc dla pieska albo mniejszy ręcznik, na którym się zmieści zwierzę, a także zabawkę na sznurku bądź szarpak. Zajęcia do tej pory były bezpłatne, od października opłata za udział wynosi 10 zł.

Ćwiczenia z wykorzystaniem infrastruktury

Pani Małgorzata z psem Merry

Karolina Orzeszka (z prawej) udzielająca porad uczestnicze spaceru socjalizacyjnego

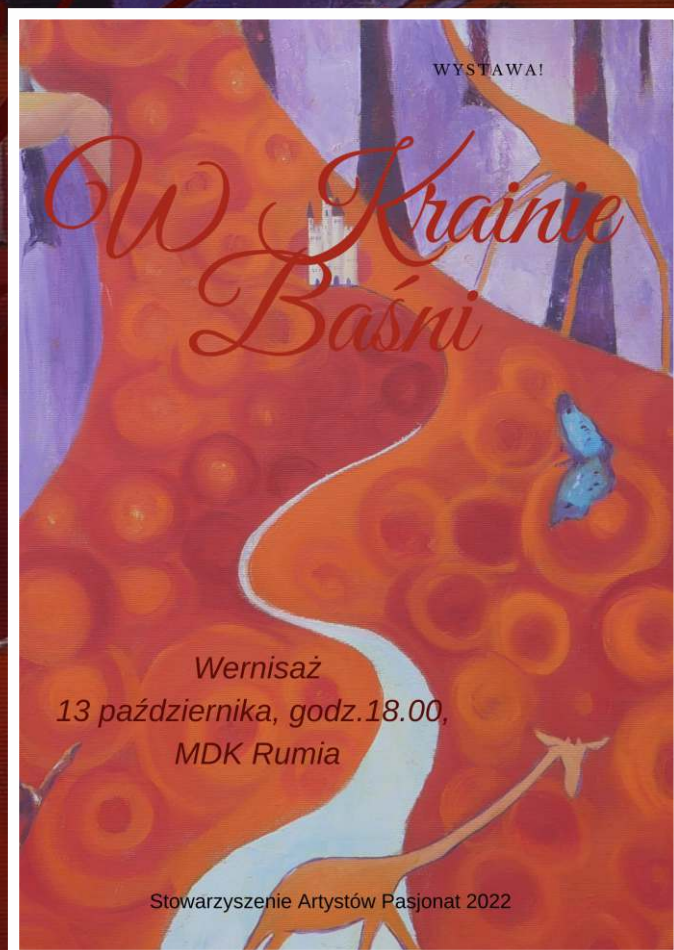
Karolina Orzeszke (Amber Dog) — jest studentką kursu trener & behawiorysta & zoopsycholog, praktyk w szkole Wesoła Łapka prowadzonej przez Jacka Gałuszkę. Właścicielka siedmiu psów, które pochodzą z różnych trudnych środowisk.

Lokalni artyści zapraszają na wystawę pt. „W Krainie Baśni”

Stowarzyszenie Artystów „Pasjonat” zaprasza mieszkańców Rumi na wernisaż wystawy pt. „W Krainie Baśni”. Wydarzenie odbędzie się 13 października o godzinie 18:00 w Miejskim Domu Kultury w Rumi. Wstęp wolny.

Co roku o tej porze odbywa się tematyczny przegląd twórczości lokalnych artystów. Tym razem członkowie Stowarzyszenia zapraszają w podróż do magicznego świata marzeń, snów i baśni. Będzie można tam spotkać Czarownicę, Wilka, Czerwonego Kapturka, Śpiącą Królową i wiele innych postaci zaczerpniętych nie tylko ze znanych baśni, ale i z wyobraźni artystów.

Państwo Antoni i Krystyna Głabowie z wiceburmistrzem Arielem Sinickim

Małżeństwo z 50-letnim stażem otrzymało prezydenckie medale

Państwo Antoni i Krystyna Głabowie, mieszkańcy Rumi, spędzili ze sobą tyle lat, że zasłużyli na prezydenckie medale. Para świętowała niedawno złoty gody, czyli jubileusz 50-lecia zawarcia związku małżeńskiego. Z tej okazji wiceburmistrz Ariel Sinicki zaprosił rumian do urzędu miasta, by wręczyć im medale nadane przez prezydenta kraju. Nie zabrakło również kwiatów, okolicznościowych upominków, życzeń i gratulacji.

— Takie pary mogą być wzorem do naśladowania dla kolejnych pokoleń, dla nas wszystkich. Pokazują, że w życiu wiele rzeczy może się zmieniać, ale łączące uczucie pozwala przetrwać nawet najtrudniejsze chwile. Życzę jubilatom, by podczas dalszej wspólnej wędrówki sprzyjało im szczęście oraz zdrowie — podsumował spotkanie wiceburmistrz **Ariel Sinicki**.

Zabytkowy cmentarz może zyskać nowe oblicze

Jedynym w Rumi zabytkiem jest zlokalizowany przy ulicy Kościelnej cmentarz, na którym znajdują się ruiny dawnego kościoła cysterskiego. Od kilku lat samorządowcy i mieszkańcy starali się poprawić stan tego obiektu, problemem były jednak kwestie własnościowe i wysokie koszty. Wkrótce sytuacja ma się diametralnie zmienić, zdewastowany obiekt może zyskać nowe oblicze.

Ślady dawnej epoki

Zabytkowy cmentarz istniał już w okresie średniowiecza. Podczas badań archeologicznych prowadzonych na tym terenie w latach dziewięćdziesiątych natrafiono na pochówki i znaleziska sugerujące, że katolicką świątynię, po której pozostały jedynie ruiny, zbudowano w miejscu dawnej nekropolii pogańskiej – co dawniej było dość powszechną praktyką. Ciekawostką jest, że pochówki znajdują się nie tylko wokół kościoła, lecz także w jego wnętrzu. Pod prezbiterium grzebano rumskich proboszczów i prawdopodobnie przedstawicieli lokalnej szlachty.

Pierwsze źródła pisane dotyczące przykościelnego cmentarza pochodzą z końca XVI wieku. W opisie wizytacji kościelnej z 1583 roku możemy wyczytać, że murowany kościół otoczony był „dobrze ogrodzonym cmentarzem”. W XIX wieku w południowej części nekropolii znajdowała się również drewniana dzwonnica. Powierzchnia cmentarza wynosi około 1000 metrów kwadratowych. Na jego terenie zachowały się między innymi interesujące przykłady nagrobków z drugiej połowy XIX wieku – z charakterystycznymi neogotyckimi krzyżami żeliwnymi. Kilka grobów otoczono żeliwnymi „kojcami”. Obok katolickich nagrobków znajdują się wydzielone kwatery grobowe dla miejscowych ewangelików, którzy przez długi czas nie posiadali własnego cmentarza. Spoczywa tu między innymi Wojciech

Ziemann, proboszcz rumskiej parafii z początku XX wieku, jeden z budowniczych nowej rumskiej fary – Kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

Wojna i PRL

Stary cmentarz, podobnie jak świątynia, stracił na znaczeniu w momencie budowy nowego kościoła po drugiej stronie ulicy, którego konsekracja nastąpiła 19 czerwca 1921 roku. Oficjalnie nekropolię zamknięto 8 kwietnia 1961 roku, jednak jej stan znacząco pogarszał się dużo wcześniej, od końca drugiej wojny światowej. Jak wskazuje zachowana w Narodowym Instytucie Dziedzictwa dokumentacja, w 1984 roku większość nagrobków była zniszczona. Sytuacja zaczęła się poprawiać dopiero u progu III RP, a 16 października 1989 roku stary cmentarz wpisano do ewidencji zabytków. W kolejnych latach, w wyniku starań grupy pasjonatów lokalnej historii skupionych wokół Miejskiego Domu Kultury w Rumi i rumskiego oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, obiekt został zrewitalizowany i zabezpieczony przed dalszą dewastacją.

Nowe porządki

Profesjonalne prace związane z odnową ruin cysterskiego kościoła wraz z otaczającym go cmentarzem zostały przeprowadzone dopiero w drugiej połowie 2017 roku. Wówczas, dzięki pieniądзом pozyskanym z resortu kultury, będący w opłakanym stanie obiekt został uchroniony przed zupełną degradacją. Zabezpieczono, oczyszczono i wzmocniono mury ruin świątyni, ubytki zostały uzupełnione, a nagrobki i elementy ogrodzenia poddano konserwacji. Na początku 2022 roku władze miasta symbolicznie przekazały teren przy ul. Kościelnej pod opiekę uczniów i nauczycieli ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Józefa Wybickiego. Podpisując akt adopcji, szkolna społeczność zobowiązała się do regularnego sprzątania zabytku. Z kolei zarząd cmentarza komunalnego w Rumi zlecił swoim pracownikom pielęgnację i utrzymanie okolicznej zieleni, a miejska biblioteka publiczna zadbała o renowację starej i nieczytelnej tablicy informującej o historii ruin.

– Po zdobyciu dotacji w 2017 roku, kiedy to odrestaurowaliśmy i zakonserwowaliśmy obiekt na najbliższe lata, staraliśmy się pozyskać środki finansowe z innych źródeł, również na odbudowę ruin kościoła. Mamy stosowną koncepcję, na którą niestety nie udało się jeszcze zdobyć dotacji. Jest też projekt zrewitalizowania cmentarza bez odbudowy świątyni, tak że jesteśmy gotowi na oba warianty i czekamy na pojawienie się programów dotacyjnych. Mamy nadzieję, że z czasem to się uda – mówi Michał Pasieczny, burmistrz Rumi.

– Zabytkowe ruiny wraz z cmentarzem są naszym, działacze kaszubskich, oczkiem w głowie i bardzo interesujemy się tym tematem. Cieszy nas, że teraz wspólnie z miastem możemy wykonać kolejny krok w tej sprawie – przyznaje Kazimierz Klawiter, działacz kaszubski oraz radny województwa pomorskiego. – Niedawno wspólnie z burmistrzem Michałem Pasiecznym i wojewódzkim konserwatorem zabytków Igozem Strzokiem konsultowaliśmy tę sprawę. O dziwo pan konserwator okazał się bardzo zaznajomiony z tematem rumskiego zabytku, był nawet w stanie odręcznie narysować ruiny i przedstawić wizję, jakby on wyobrażał sobie pewne rozwiązania przestrzenne na tym obiekcie. Myślę, że dobrze się dzieje, że wspólnie przystępujemy do kolejnego etapu zabezpieczenia najważniejszej pamiątki w Rumi – podkreśla.

Przedstawiciele Szkoły Podstawowej nr 1 sprzątający cmentarz

Upamiętnili 83. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej

W 83. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej władze Rumi upamiętniły zmarłych, składając kwiaty na mogiłach żołnierzy poległych we wrześniu 1939 roku, grobach rotmistrza Hipolita Roszczynialskiego i porucznika Tadeusza Zleśnego, a także pod obeliskiem poświęconym bohaterom walk z faszyzmem niemieckim oraz pod pomnikiem Armii Krajowej.

Obchody rozpoczęły się 1 września o godzinie 17:00. W uroczystościach, których celem było upamiętnienie zmarłych, uczestniczył wiceburmistrz Ariel Sinicki, przedstawiciele rady miejskiej na czele z przewodniczącym Krzysztofem Woźniakiem oraz żołnierze marynarki wojennej.

– W imieniu wszystkich mieszkańców Rumi, w 83. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej, wspólnie z radnymi oddaliśmy hołd i pamięć poległym za Ojczyznę. Cześć i chwała bohaterom – powiedział **Ariel Sinicki**, wiceburmistrz Rumi.

Do ataku Niemiec na Polskę doszło 1 września 1939 roku, był to jednocześnie początek drugiej wojny światowej. O godzinie 4:45 niemiecki pancernik „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Westerplatte, Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska bronionej przez około 200 żołnierzy pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Przez 7 dni załoga bohatercko odpierała powtarzające się ataki niemieckie z morza, ziemi i powietrza, stając się symbolem polskiego oporu.

Wstąp w szeregi ZHR-u!

Niezwykłe przygody, gry terenowe, zabawa w gronie rówieśników, ale i obowiązki, prawdziwa szkoła życia, zdobywanie cennych umiejętności, poznawanie tradycyjnych wartości, a nawet niesienie pomocy innym. Z tym powszechnie kojarzy się harcerstwo, które od dziesięcioleci funkcjonuje także w Rumi. Osoby zainteresowane tym tematem lokalny oddział ZHR-u zachęca do wstąpienia w swoje szeregi.

– Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej to wspólnota przyjaciół – dzieci, młodzieży i dorosłych – która w oparciu o wartości chrześcijańskie, poprzez przykład własny instruktorów i instruktorów harcerskich, pracę nad sobą, służbę, przygodę oraz inne metody harcerskie kształtuje człowieka pełnego radości życia, odpowiedzialnego za Polskę i gotowego podjąć wyzwania współczesności – podkreśla hm. **Piotr Łukowicz**.

W strukturach rumskiego ZHR-u funkcjonują gromady zuchowe (7-11 lat), drużyny harcerskie (11-16 lat), a także drużyny wędrownicze (16-19 lat). Tegoroczne wakacje harcerze spędzili na koloniach i obozach, które odbywały się między innymi nad jeziorem Jelenie obok Wdzydz Kiszewskich, w paśmie górskim Beskid Żywieckich oraz w szwedzkiej Karlskronie.

– Był to czas spania pod namiotami, gier i zabaw, samodzielnego budowania z drewna. Uczestnicy mieli także okazję poruszać się z mapą po lesie, uczyć pierwszej pomocy czy zdobywać sprawności kulinarne i pływackie. Starsi harcerze na obozie w Szwecji poznawali skandynawski region oraz spotkali się ze szwedzkimi skautami. To oczywiście tylko przykładowe aktywności, których było dużo więcej – podsumowuje hm. **Piotr Łukowicz**.

Kontakt dla osób zainteresowanych wstąpieniem w szeregi ZHR-u:

- e-mail: rumia@zhr.pl
- tel. 790 327 733

Ustawa metropolitalna dla Pomorza od dwóch lat w sejmowej zamrażarce

Mijają 2 lata, od kiedy senatorowie PiS, Solidarnej Polski, Porozumienia, PSL, Lewicy oraz KO wspólnie uchwalili projekt ustawy metropolitalnej dla Pomorza. Mimo zgody ponad podziałami wśród senatorów, posłowie tych samych partii nie spełnili obietnic złożonych mieszkańcom i do dziś nie zajęli się projektem. Jak podkreślają samorządowcy, ustawa może być lekarstwem na trudne czasy.

Ustawa lekarstwem na trudne czasy

Projekt ustawy jest inicjatywą 59 samorządów z Pomorza zrzeszonych w stowarzyszeniu Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia Sopot (OMGGS), a wzorowany jest na rozwiązaniach wprowadzonych w jedynej metropolii w Polsce, czyli Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM).

Zgodnie z założeniami ustawy, podobnie jak to jest od 5 lat na Śląsku, mieszkańcy Pomorza przekazaliby 5% swoich podatków PIT na rozwój regionu. Pieniądze trafiłyby do tutejszych samorządów zamiast do budżetu państwa. Przez 2 lata byłaby to suma około 500 mln zł, za którą można by m.in. zwiększyć częstotliwość przejazdów kolejowych i autobusowych albo zbudować kilka węzłów przesiadkowych, takich jak realizowany obecnie w Rumi. Dodatkowe środki finansowe pozwoliłyby również na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w dobie poszukiwania oszczędności spowodowanych ogromnym wzrostem cen.

– Od pewnego czasu jako samorządowcy informujemy o pogarszającej się sytuacji finansowej w naszych gminach – mówi **Magdalena Kołodziejczak**, wójt gminy Pruszcz Gdański. – Drożeje energia, gaz, paliwo, a co za tym idzie, bieżące usługi. Tak jak w naszych domach, tak samo w samorządach borykamy się ze spięciem budżetów. Ustawa metropolitalna pozwoliłaby rozwiązać część naszych problemów, chociażby na pokrycie kosztów komunikacji publicznej i lepszą jej integrację. Jesteśmy rozżaleni i rozgoryczeni, bo brak działań ze strony sejmiku w tej sprawie to ogromna strata dla mieszkańców metropolii – podkreśla.

Senat na tak, sejm się zastanawia

Dokładnie 10 września 2020 roku, po wielu latach starań, senatorowie niemal jednogłośnie przyjęli projekt ustawy metropolitalnej dla Pomorza. Tym samym został on skierowany do sejmiku. Od tego czasu dokument oczekuje na ustalenie terminu pierwszego czytania. Samorządowcy z Pomorza apelują do posłów, aby zarówno reprezentanci regionu w sejmiku, jak i szefowie wszystkich klubów

poselskich, spełnili obietnice złożone przez ich partie w senacie.

– To smutne i zdumiewające, że od dwóch lat czekamy na ustawę, która dałaby mieszkańcom Pomorza środki na zaspokojenie palących potrzeb – mówi **Michał Glaser**, prezes zarządu Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. – Przez te dwa lata wielokrotnie zachęcaliśmy posłów do działania, kierowaliśmy formalne pytania, organizowaliśmy debaty, konferencje, uzyskaliśmy poparcie środowiska naukowego i biznesowego. Nie przyniosło to żadnego rezultatu – dodaje.

Próbę wyjęcia projektu ustawy z „sejmowej zamrażarki” podjęli 29 października 2021 roku parlamentarzyści z Koalicji Obywatelskiej. Wniosek o uzupełnienie porządku obrad przepadł głosami Prawa i Sprawiedliwości. Od tego czasu posłowie nie podejmują inicjatyw w tym zakresie. Nie spełniła się również deklaracja posła Kacpra Płażyńskiego, który publicznie zapowiedział, że projekt powróci pod obrady sejmiku późną wiosną 2022 roku.

– Każdy kolejny miesiąc bez ustawy metropolitalnej to milionowe straty dla naszego regionu – zauważa **Wojciech Szczurek**, prezydent Gdyni oraz prezes rady OMGGS-u. – W czasach, kiedy ceny paliw, energii i gazu rosną w zastraszającym tempie, gdzie budżety samorządów są drenowane przez Polski Ład, liczy się każda złotówka. To spowolnienie tempa rozwoju metropolii, która od lat istnieje, a której zdaje się nie dostrzegać tylko ustawodawca. Nie ustajemy w wysiłkach, by nasze działania w ramach metropolii zostały formalnie zatwierdzone, dając niezbędny impuls dla dalszego rozwoju – zapewnia.

Więcej informacji na ten temat znajduje się na stronie: metropoliagdansk.pl/ustawa-metropolitalna.

Straż Miejska w Rumi prowadzi nabór na stanowisko aplikanta

Miejsce pracy – teren miasta i siedziba Straży Miejskiej w Rumi. Wykonywanie obowiązków wiąże się z koniecznością swobodnego poruszania się w patrolach pieszych i zmotoryzowanych.

Wymiar czasu pracy – pełny etat. Nie jest możliwe łączenie zatrudnienia w Straży Miejskiej w Rumi z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Przewidywany termin zawarcia umowy o pracę – 1 listopada 2022 r.

Zakres wykonywanych zadań:

- ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
- czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego,
- inne zadania związane z:
 - ratowaniem zdrowia i życia obywateli,
 - udziałem w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych,
 - zabezpieczaniem miejsc przestępstw, katastrof i innych zagrożeń,
 - udziałem w zabezpieczaniu imprez masowych,
 - doprowadzaniem nietrzeźwych do izby wytrzeźwień,
 - zapobieganiem powstawaniu przestępstw i wykroczeń,
 - informowaniem społeczności o stanie i rodzajach występujących zagrożeń.

Jednostka oferuje:

- stabilne zatrudnienie,
- wynagrodzenie zasadnicze z premią regulaminową i dodatkiem stażowym,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynasta pensja),
- system nagród,
- nagrody jubileuszowe zgodnie z Ustawą o pracownikach samorządowych,
- możliwość korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Wymagane dokumenty aplikacyjne należy składać osobiście w siedzibie Straży Miejskiej w Rumi w terminie do 18 października 2022 r. lub przesłać pocztą na adres Straży Miejskiej w Rumi (decyduje data wpływu, a nie data stempla pocztowego).

Pełna treść ogłoszenia o naborze dostępna jest na stronie:

rumia.eu/straz-miejska-w-rumi-prowodzi-nabor-na-stanowisko-aplikanta

CO SŁYCHAĆ W DOLINIE REDY I CHYLONKI?

nr 216

KOMUNALNY ZWIĄZEK GMIN
"DOLINA REDY I CHYLONKI"
ROK ZAŁOŻENIA 1991

OGŁOSZENIE
PARTNERA

Zdarza Ci się wyrzucać jedzenie?

Oto kilka sposobów na efektywne wykorzystanie żywności bez marnotrawstwa

Kontrola zawartości lodówki i częstsze porządki
– warto wprowadzić w lodówce nowe porządki, tak aby nie wyrzucać jedzenia, które przeleżało na dolnych półkach. Kontrola zawartości lodówki obejmuje również pilnowanie terminów

Planowanie zakupów
– warto przygotować listę zakupów z produktami, które na pewno wykorzystamy w ciągu najbliższego tygodnia

Udział w akcjach charytatywnych
– niewykorzystaną żywność (makarony, kasze, płatki oraz inne produkty zbożowe) możemy przekazać potrzebującym podczas zbiórek żywności

Dzień posiłków w koncepcji „Zero Waste” – przynajmniej raz w tygodniu możemy przygotować posiłek z pozostałych składników dostępnych w lodówce. To prosty sposób na to, aby uniknąć niepotrzebnego wyrzucania jedzenia

Jeśli musisz już wyrzucić żywność, pamiętaj o właściwej segregacji. Resztki pochodzenia roślinnego, np. obierki z warzyw i owoców, przetwory mączne (pizza, makaron, pierogi, pieczywo), nabiał i jego przetwory, słodczyce, skorupki jaj, fusy po kawie i herbacie możesz wyrzucić do pojemnika z napisem „bioodpady kuchenne”. Jeśli masz przydomowy ogródek, możesz indywidualnie kompostować odpady kuchenne.

Jadłospis na kilka kolejnych dni – warto wprowadzić jadłospis, który będzie obejmował przynajmniej 2-3 najbliższe dni

Mniejsze porcje z opcją dokładki
– warto nakładać na talerz mniejsze porcje, a gdy się nie najemy, zawsze możemy nałożyć sobie dokładkę

Przechowywanie żywności na dłużej
– dostępne jedzenie możemy zamrozić, wysuszyć, a także przeznaczyć na przetwory

Rozwijanie wiedzy kulinarnej
– warto poznawać nowe przepisy przy użyciu produktów, które często zostają nam na zapas

Zachęcamy do zapoznania się z naszym komiksem z serii „EKO-Pamiętnik. Ucieczka”. Dostępnym na stronie www.kzg.pl lub po zeskanowaniu kodu QR.

RAZEM CHRONIMY ŚRODOWISKO!

MATERIAŁ OPRACOWANY PRZEZ KOMUNALNY ZWIĄZEK GMIN „DOLINA REDY I CHYLONKI”
UL. KONWALIOWA 1, 81-651 GDYNIA WWW.KZG.PL SEKRETARIAT@KZG.PL TEL.: 58 624 66 11 PARTNERZY

NASI

Rusza pilotażowy program edukacji ekologicznej

Osoby zaangażowane w realizację miejskiego programu edukacji ekologicznej

Publiczne szkoły i przedszkola w Rumi wprowadzają miejski program edukacji ekologicznej, który został przygotowany przez tutejszych urzędników i nauczycieli. Dzięki wykorzystaniu innowacyjnych narzędzi dzieci w wieku od 3 do 7 lat będą zdobywać wiedzę i praktyczne umiejętności, uczestnicząc w zajęciach, warsztatach oraz wydarzeniach. Pilotażowa edycja programu ruszy 3 października i zakończy się w czerwcu 2023 roku.

Przygotowany wspólnie z nauczycielami program zawiera sześć bloków tematycznych związanych z: rumskimi ekobohaterami, segregacją odpadów, powietrzem, wodą, światem zwierząt i roślin, a także zdrowiem. W ramach przedsięwzięcia dzieci wezmą udział w akcjach sprzątania świata, przejazdach rowerowych, sadzeniu drzew, warsztatach recyklingu, a nawet będą mogły stworzyć przyszkolny ogródek. W specjalnych książeczkach najmłodszy będą zbierać pieczątki potwierdzające zdobycie określonych umiejętności oraz udział w konkretnych wydarzeniach.

Tegoroczna edycja skierowana jest do publicznych placówek oświatowych i obejmie 1600 dzieci. W przyszłym roku program ma zostać rozszerzony o niepubliczne szkoły i przedszkola. Celem przedsięwzięcia, poza propagowaniem wśród dzieci zachowań prośrodowiskowych, jest ujednolicenie ekologicznych treści, które są przekazywane rumskim maluchom podczas zajęć.

W inauguracji programu, która odbyła się 20 września w Klubie Integracji Społecznej „Zagórze”, uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, dyrektorzy placówek oraz nauczyciele i wychowawcy koordynujący realizację przedsięwzięcia. Wkrótce do szkół i przedszkoli trafią odpowiednie narzędzia i materiały dydaktyczne, z których będą korzystać dzieci i dorośli. Są to między innymi: książeczki z zadaniami, kosze do segregacji odpadów, podłogowe gry edukacyjne i gotowe scenariusze zajęć. Z myślą o nauczycielach realizujących program planowane są także warsztaty i szkolenia podnoszące ich kompetencje.

— Zaangażowałam się w to przedsięwzięcie, ponieważ każda inicjatywa na rzecz ochrony środowiska naturalnego jest mi bliska zawodowo i prywatnie. Myślę, że wprowadzenie tego programu edukacyjnego pomoże w kształtowaniu u dzieci postaw i zachowań mających na celu zrozumienie problemów ekologicznych. Największymi zaletami tej inicjatywy jest rozwój zainteresowań wśród dzieci oraz motywowanie ich do prozdrowotnych aktywności. Ponadto konkretne działania zawarte w programie uczą tolerancji, rozwijają umiejętność harmonijnego współistnienia oraz współdziałania z ludźmi i przyrodą — ocenia **Paulina Wojtowicz**, koordynatorka z Przedszkola nr 1 „Słoneczna Jedynka”.

— Mam nadzieję, że wprowadzenie programu edukacji ekologicznej uporządkuje niektóre treści i zadania. Jest on czytelny, bogaty w ciekawe tematy i atrakcyjne pomoce naukowe. Bardzo nas cieszy wizja wiosennego przedstawienia. Również wielki plus za wprowadzenie do placówek pojemników do segregacji śmieci, dzięki temu wszyscy włączą się w recykling, bo do tej pory niestety różnie z tym bywało. Największą zaletą programu jest jednak budowanie świadomości ekologicznej wśród najmłodszych uczniów — podkreśla **Małgorzata Willma-Burzyńska**, koordynatorka ze Szkoły Podstawowej nr 7 im. Karola Wojtyły. — Bardzo się cieszę, że zostałam wyznaczona na koordynatora programu w mojej placówce, ponieważ ekologia jest dla mnie bardzo ważna. Jako wychowawca grupy 5-latków, a prywatnie mama dzieci w wieku wczesnoszkolnym, z chęcią zaangażuję się w powierzone zadania.

Spotkanie inauguracyjne odbywające się w Klubie Integracji Społecznej „Zagórze”

Wręczenie pakietów edukacyjnych przedstawicielom placówek oświatowych

Jedna z gier podłogowych, które zostały przekazane placówkom

Dawny kamienny drogowskaz

W czasach, kiedy nie było systemów GPS, a kupno mapy było wydatkiem znaczącym, turyści i podróżni w większym stopniu polegali na oznaczeniach terenowych. W lasach tę funkcję pełniły najczęściej zgrabnie ociosane słupki o przekroju kwadratu lub trójkąta z czarnymi strzałkami i nazwami terenowymi (zazwyczaj znajdujących się w pobliżu wsi).

Jeden z takich słupków, szczególnie interesujący z punktu widzenia dziejów naszego miasta, odnaleziono niedawno przy dukcie (droga w lesie powstała przez wycięcie drzew – przyp. red.) w pobliżu Gniewowa. Słupek pochodzi najprawdopodobniej sprzed pierwszej wojny światowej, obecnie jest zniszczony, ale wciąż można odczytać częściowo zatarte niemieckie nazwy Rumi, Zagórza i Szmelty.

Ten interesujący zabytek znajduje się na terenie Nadleśnictwa Gdańsk, a tym samym stanowi jego własność. Aktualnie podejmowane są próby pozyskania słupka i przekazania go do miejskich zbiorów Rumi.

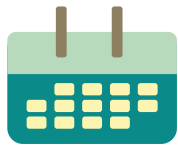
DOŁĄCZ DO ORKIESTRY DĘTEJ!

Działająca przy rumskim sanktuarium orkiestra dęta serdecznie zaprasza wszystkich chętnych, bez względu na wiek, do wspólnej gry. Miłe widziane zarówno osoby, które mają już doświadczenie w grze na instrumencie dętym, jak i amatorzy chcący dopiero rozpocząć naukę.

– W celu nauki gry wypożyczymy chętnym instrumenty, zajęcia są bezpłatne. Zainteresowanych zapraszamy na próbę, która odbędzie się **10 października o godzinie 17:00** przy bocznym wejściu do Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych, lub do kontaktu telefonicznego z Grzegorzem Grinholcem pod numerem **604 873 275** – informują przedstawiciele Orkiestry Dętej Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Rumi.

- 1.10-31.10** „Co w trawie piszczy” – wystawa malarstwa **Marty Marszałek**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- 1.10-31.10** Wystawa malarstwa **Zofii Bartoszewicz**. Biblioteka Janowo, ul. Pomorska 11
- 13.10-31.10** „Kadeci, sportowcy, bohaterowie – rumscy piloci”. Wystawa plenerowa wzdłuż ul. Żwirki i Wigury
- 17.10-31.10** „Historia ukryta w ruinach – cysterskie dziedzictwo Rumi, Pomorza i Polski”. Wystawa plenerowa na terenie ruin pocysterskiego kościoła przy ul. Kościelnej
- 3, 10, 17, 24, 31.10 (poniedziałki)** **godz. 18:00 PSIE** **Eniedziałki – spacer socjalizacyjny**. Prowadzenie: Karolina Orzeszke. Miejski Dom Kultury, ul. Mickiewicza 19. Wstęp 10 zł
- 1.10 (sobota)** **godz. 8:00-15:00 XII Memoriał im. Lidii Lipińskiej w unihokeju**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- godz. 10:00-13:00 Akcja sadzonka za elektroodpady**. Parking MOSiR-u, Mickiewicza 49
- godz. 11:30-13:00 Mecz piłki nożnej: junior C1 SL SALOS Rumia – Gdyńska AP Dąbrowa**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 13:30-15:00 Mecz piłki nożnej: junior C2 SL SALOS Rumia – Wikęd Luzino**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 15:00-17:00 Mecz piłki nożnej: A klasa OKS Janowo Rumia – MKS II Władysławowo**. Boisko MOSiR-u, ul. Gdyńska
- godz. 15:30-17:00 Mecz piłki nożnej: junior D1 MKS Orkan Rumia – Sztorm Kosakowo**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 16:00-17:30 Mecz piłki nożnej: junior B1 MKS Orkan Rumia – Amator Kiełpino**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
- godz. 18:00-21:00 Mecz tenisa stołowego: I liga mężczyzn KAMIX ATS Małe Trójmiasto Rumia – Energa Manekin Toruń II**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- 2.10 (niedziela)** **godz. 11:30-13:00 Mecz piłki nożnej: junior C1 MKS Orkan Rumia – Kaszuby Połchowo**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 13:30-15:00 Mecz piłki nożnej: junior D2 MKS Orkan Rumia – Sztorm Kosakowo**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 15:00-18:30 Obchody 90-lecia powstania harcerstwa – Hufiec ZHP Rumia**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- 3.10 (poniedziałek)** **godz. 9:00-14:00 Miejskie Igrzyska Dzieci w Badmintonie Dziewcząt i Chłopców**. Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Górnicza 19
- godz. 17:30 Wieczór autorski z Dorotą Korbut**. Prowadzenie: Krzysztof Korbut. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- 4.10 (wtorek)** **godz. 9:00-14:00 Miejskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej w Badmintonie Dziewcząt i Chłopców**. Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Górnicza 19

- 6.10 (czwartek)** **godz. 16:00-20:00 Casting do projektu Wierszogadanie'22 skierowany do wszystkich amatorów aktorstwa od 14 do 100 lat**. Miejski Dom Kultury, ul. Mickiewicza 19
- godz. 17:15 Rodzinne warsztaty tworzenia ruchomych pajacyków z Martą Marszałek**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- godz. 18:30 Rodzinny wernisaż wystawy pt. „Co w trawie piszczy” Marty Marszałek**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- 7.10 (piątek)** **godz. 17:00-19:00 „Rumia Biega” z okazji 68. rocznicy nadania praw miejskich**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
- 8.10 (sobota)** **godz. 8:00-15:00 Turniej Tenisa Stołowego Funkcjonariuszy Policji Garnizonu Pomorskiego**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- godz. 11:30-13:00 Mecz piłki nożnej: junior D2 MKS Orkan II Rumia – Arka Gdynia SI**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 13:30-15:00 Mecz piłki nożnej: junior D2 SL SALOS Rumia – Jedynka II Reda**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
- godz. 16:00-18:00 Mecz piłki nożnej: V Liga MKS Orkan Rumia – KS Chwaszczyno**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
- godz. 18:00-21:00 Mecz tenisa stołowego: I liga mężczyzn KAMIX ATS Małe Trójmiasto Rumia – KS AZS AWFIS Bałta Gdańsk II**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- 9.10 (niedziela)** **godz. 12:00-17:30 Turniej Sportowy o Puchar Bałtyku w Bałce**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- godz. 14:00-16:00 Mecz rugby: I liga rugby Club Arka Rumia – AZS AWF Warszawa**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
- 11.10 (wtorek)** **godz. 18:00 Gala Budżetu Obywatelskiego**, Galeria Rumia, ul. Sobieskiego 14 A
- 13.10 (czwartek)** **godz. 16:00-18:45 „Złot do morza”. Konferencja w ramach projektu „Skrzydła nad polskim Wybrzeżem – dzieje lotnictwa w Rumi Zagórze”**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- godz. 18:00 Wieczór artystyczny. Wernisaż: Stowarzyszenie Artystów „Pasjonat”**. Koncert pt. „Piosenka jest dobra na wszystko”: Katarzyna Rogalska – śpiew, Cezary Paciorek – akompaniament. Miejski Dom Kultury, ul. Mickiewicza 19
- 14.10. (piątek)** **godz. 16:00-18:30 „Złot do morza” – konferencja w ramach projektu „Skrzydła nad polskim Wybrzeżem – dzieje lotnictwa w Rumi Zagórze”**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
- 15.10 (sobota)** **godz. 10:00-17:30 XXXIX Międzynarodowa Wystawa Kotów Rasowych – Rumia 2022**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
- godz. 11:30-13:00 Mecz piłki nożnej: junior C1 SL SALOS Rumia – Sztorm Kosakowo**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa

godz. 13:30-15:00 **Mecz piłki nożnej: junior C2 SL SALOS Rumia – Ejsmond Gdynia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 14:00-15:30 **Mecz piłki nożnej: junior B1 MKS Orkan Rumia – Rodło Kwidzyn**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
 godz. 15:00-17:00 **Mecz piłki nożnej: A klasa OKS Janowo Rumia – Pomorzanin Gdynia**. Boisko MOSiR-u, ul. Gdyńska
 godz. 15:30-17:00 **Mecz piłki nożnej: junior D1 MKS Orkan Rumia – Cech Gdynia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa

16.10 (niedziela) godz. 10:00-17:30 **XL Międzynarodowa Wystawa Kotów Rasowych – Rumia 2022**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
 godz. 10:00-11:30 **XXXVII Bieg Pokoju na 5 km – Kaszubskie Grand Prix Małego Trójmiasta**. Tereny leśne: ul. Zbychowska
 godz. 10:10-11:45 **Kaszubskie Grand Prix w Nordic Walkingu**. Tereny leśne przy ul. Zbychowskiej
 godz. 11:30-13:00 **Mecz piłki nożnej: junior C1 MKS Orkan Rumia – Pomorzanin Gdynia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 12:00-15:00 **XXXVII Bieg Pokoju – Biegi Dziecięce i Młodzieżowe**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43
 godz. 13:30-15:00 **Mecz piłki nożnej: junior D2 MKS Orkan I Rumia – Jedynka Reda**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa

17.10. (poniedziałek) godz. 17:30 **Spotkanie z podróżnikiem Jackiem Pałubickim**. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2

19.10 (środa) godz. 9:00-14:00 **Miejskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej w Unihokeju Dziewcząt**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49

20.10 (czwartek) godz. 9:00-14:00 **Miejskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej w Unihokeju Chłopców**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
 godz. 18:00 **Multimedialny wieczór autorski Piotra Ćwiklińskiego pt. „Rumia w dźwięku i obrazie”**. Miejski Dom Kultury, ul. Mickiewicza 19

22.10 (sobota) godz. 11:30-13:00 **Mecz piłki nożnej: junior D2 MKS Orkan II Rumia – Ejsmond Gdynia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 13:30-15:00 **Mecz piłki nożnej: junior D2 SL SALOS Rumia – Gdyńska AP Dąbrowa**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 15:00-17:00 **Mecz piłki nożnej: V liga MKS Orkan Rumia – Orleńka Reda**. Stadion miejski, ul. Mickiewicza 43

23.10 (niedziela) godz. 16:00-20:30 **Rumski Dzień Seniora**. Koncert I – godz. 16.00, koncert II – godz. 18.30. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49

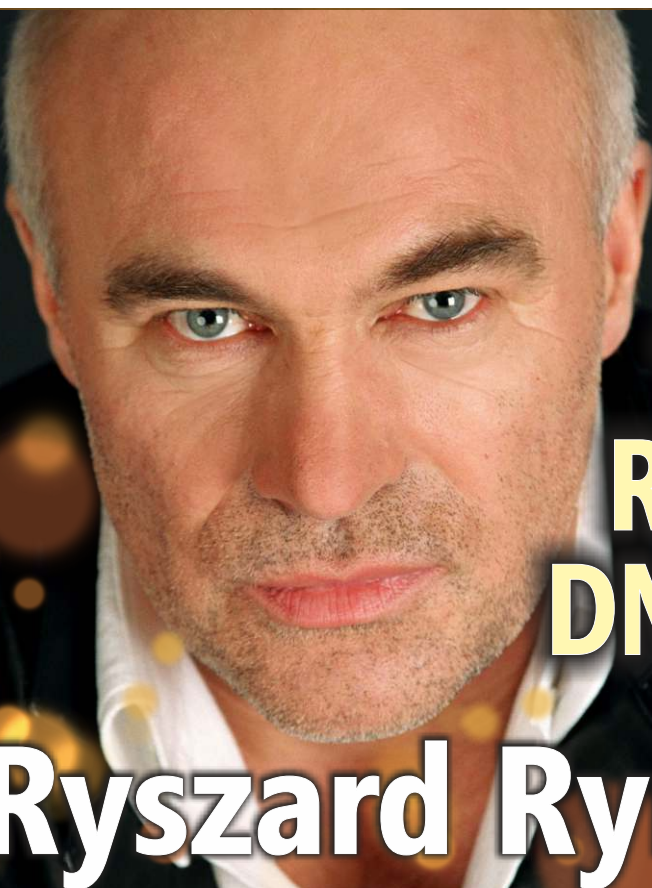
27.10 (czwartek) godz. 9:00-14:00 **Miejskie Igrzyska Dzieci w Unihokeju Dziewcząt**. Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Górnicza 19
 godz. 12:00-20:00 **Teatr Piasku Tetiany Galitsyny pt. „Mały Książę”**. Spektakl I – godz. 12:00, spektakl II – godz. 19:00. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49

27.10 (czwartek) godz. 16:00-19:00 **„Historia ukryta w ruinach – cysterskie dziedzictwo Rumi, Pomorza i Polski”**. Cykl wykładów o cystersach. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
 godz. 16:00-19:00 **„Historia ukryta w ruinach – cysterskie dziedzictwo Rumi, Pomorza i Polski”**. Kuratorskie zwiedzanie wystawy plenerowej na terenie ruin pocysterskiego kościoła przy ul. Kościelnej
 godz. 17:00 **Bajkospotkanie „Julka i Szpulka. Sprawa zaginięcia Lulu”**. Miejski Dom Kultury, ul. Mickiewicza 19

28.10 (piątek) godz. 9:00-14:00 **Miejskie Igrzyska Dzieci w Unihokeju Chłopców**. Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Górnicza 19
 godz. 16:00-19:00 **„Historia ukryta w ruinach – cysterskie dziedzictwo Rumi, Pomorza i Polski”**. Cykl wykładów o cystersach. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
 godz. 16:00-19:00 **„Historia ukryta w ruinach – cysterskie dziedzictwo Rumi, Pomorza i Polski”**. Terenowa gra mobilna na aplikację Action Track. Stacja Kultura, biblioteka główna, ul. Starowiejska 2
 godz. 18:00 **Premiera spektaklu dramatycznego pt. „Obóz” w wykonaniu Pomorskiego Teatru Nobilis**. Scenariusz i reżyseria: Piotr Lewicki. Obsada: Angelika Weichbrodt, Agnieszka Babicz-Stasierowska, Piotr Lewicki. Wstęp: 25 zł. Bilety do nabycia w sekretariacie Miejskiego Domu Kultury lub przed spektaklem. Fundacja Dla Was, ul. Pomorska 11

29.10 (sobota) godz. 7:00-15:00 **XIX Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Belfra – Rumia 2022**. Hala MOSiR-u, ul. Mickiewicza 49
 godz. 9:00-14:00 **Akcja oddawania krwi**. Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Stoczniovców 6. Zapisy telefoniczne
 godz. 11:30-13:00 **Mecz piłki nożnej: junior D2 MKS Orkan I Rumia – Kaperki Puck**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 13:30-15:00 **Mecz piłki nożnej: junior D1 MKS Orkan Rumia – Zatoka 95 Puck**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 15:00-17:00 **Mecz piłki nożnej: A klasa OKS Janowo Rumia – Barca Bolszewo**. Boisko MOSiR-u, ul. Gdyńska
 godz. 15:30-17:00 **Mecz piłki nożnej: junior C2 SL SALOS Rumia – Jedynka II Reda**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 17:30-20:00 **Turniej Piłki Nożnej: junior F1 SL SALOS Rumia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa

30.10 (niedziela) godz. 11:30-13:00 **Mecz piłki nożnej: junior C1 MKS Orkan Rumia – Gdyńska AP Dąbrowa**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 13:30-15:00 **Mecz piłki nożnej: junior B1 MKS Orkan Rumia – Sporting Leżno**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa
 godz. 15:30-17:30 **Turniej Piłki Nożnej: junior G2 SL SALOS Rumia**. Boisko wielofunkcyjne, ul. Bukowa

KONCERT Z OKAZJI RUMSKIEGO DNIA SENIORA

Ryszard Rynkowski

**Hala
MOSiR-u**
UL. MICKIEWICZA 49

23 PAŹDZIERNIKA
(NIEDZIELA)
– KONCERTY BILETOWANE*

**GODZ.
16:00 LUB
18:30**

*

*Pierwszeństwo w odbiorze biletów mają posiadacze Rumskiej
Karty Seniora lub osoby, które złożyły wniosek o jej wydanie.*

*Odbiór biletów jest możliwy od 3 października
w Biurze Obsługi Mieszkańców, w Urzędzie Miasta Rumi*

Urząd Miasta Rumi **58 679-65-00**

Wojewódzkie Centrum Powiadamiania Ratunkowego **112**

Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 2 Państwowej Straży Pożarnej w Rumi **58 671-01-98**

Straż Pożarna **112**

Pogotowie Ratunkowe **112**

Policja **112**

Komisariat Policji w Rumi **47 742-99-22**

Straż Miejska w Rumi **58 671-94-73**

Pogotowie Ciepłownicze **993**

Pogotowie Gazowe **992 | 58 679-96-00**

Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne **994 | 58 668-73-11**

Pogotowie Energetyczne **991 | 801-404-404**

Referat Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego UM Rumi **58 679-65-89**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **58 671-05-56**

Telefon zaufania (Polskie Towarzystwo Pomocy Telefonicznej) **58 301-00-00**

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Rumi **58 671-03-96**

58 727-24-01 | 58 727-24-02 NZOZ ul. Derdowskiego 24, Rumia

58 671-72-10 NZOZ ul. Katowicka 15, Rumia

58 671-98-25 NZOZ ul. Piłsudskiego 48A, Rumia

58 771-25-07 NZOZ ul. Chełmońskiego 58, Rumia

58 671-11-23 Laboratorium „Medi-Lab” S.C. ul. Starowiejska 9/1, Rumia

58 727-24-40 NZOZ ul. Miłosza 3, Rumia

58 727-21-72 Centrum Medyczne IMED ul. Katowicka 14, Rumia

58 771-47-40 NZOZ Salubre ul. Gdańska 17A, Rumia

58 679-56-86 NZOP „DOM-MED” ul. Sobieskiego 10A, Rumia

58 727-29-50 Nocna i świąteczna opieka medyczna

(pon.-pt.: 18:00-8:00, sob.-niedz.: 24 h)

NZOZ nr 1 ul. Derdowskiego 24, Rumia

58 672-74-23 Powiatowa Stacja Sanit.-Epid.

58 572-72-00 Szpital Specjalistyczny Wejherowo

58 301-73-44 | 601-408-183 Koordynator Ratowniczych Działów Med.

58 670-48-48 Apteka Całodobowa Apteka EKOzdrowie ul. Dębogórska 132, Rumia

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie

Dyżury specjalistów: terapeuty, psychologa, prawnika

58 736-10-93, ul. Młyńska 8, Rumia

poniedziałek-piątek od **godz. 7:30** do **godz. 14:30**

Uwaga! Zmieniły się numery telefonów do komend policji w całym kraju

Aby dowzwoić się do poszczegółnej jednostki, należy wybrać wyróżnik MSWiA – **47**

Dyżurny Komisariatu Policji w Rumi (stanowisko kierowania całą jednostką) – **47 742-99-22**

Sekretariat komendanta (informacje dotyczące prowadzonych postępowań) – **47 742-99-03**

W przypadku pilnej potrzeby wezwania interwencji należy dzwonić na numer alarmowy – **112**